

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-10-06
Besvaras senast
2025-10-15 kl. 12.00

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:71 Framtagandet av biståndsprojekt till Somalia

Sveriges Radios *Ekot* har rapporterat om en hemlig uppgörelse mellan Sverige och Somalias regering, där 100 miljoner kronor av svenskt bistånd ska ha styrts till ett projekt nära premiärministerns kansli. Enligt uppgifterna har detta skett i utbyte mot att Somalia lovat ta emot personer som utvisas från Sverige. *Ekot* har även rapporterat att Sida varnat för att upplägget är ett högriskprojekt med bristande indikatorer och stor risk för korruption samt att en svensk biståndschef utvisats efter att hon motsatt sig upplägget.

Nu har det dessutom framkommit uppgifter om att regeringen på rekordtid, inom loppet av bara två månader, tagit fram den projektplan som ligger till grund för det aktuella UNDP-projektet. Enligt *Ekot* ska projektplanen ha skraddarsyttts för att tillmötesgå Somalias premiärministers krav på större kontroll från hans kansli. Detta väcker en rad frågor kring hur processen har gått till, varför det har gått så snabbt och i vilken mån professionella bedömningar från Sida och andra expertinstanser har fått genomslag i beredningen.

Det normala är att projekt av denna typ förbereds under betydligt längre tid, med noggranna riskanalyser, konsultationer med relevanta aktörer och bred förankring. Att på kort tid ta fram en plan för ett så omfattande projekt, och dessutom på ett sätt som tycks vara anpassat till en regerings specifika önskemål, ger intryck av politisk styrning på detaljnivå. Det riskerar att urholka den grundläggande principen att biståndsmyndigheter ska få arbeta självständigt och professionellt, utan att utsättas för ministerstyre eller politiska påtryckningar i det enskilda ärendet.

Sverige har byggt sin internationella trovärdighet på att vara en biståndsgivare som agerar transparent, långsiktigt och professionellt. Denna trovärdighet står på spel om regeringen väljer att forcera fram projektplaner för att uppnå kortsiktiga politiska mål, särskilt i länder där korruptionsrisken är extremt hög. Att dessutom gå emot den expertmyndighet som har ansvar för att säkerställa att biståndsmedel används på ett ansvarsfullt sätt förvärrar situationen.

Socialdemokraterna menar att Sveriges biståndspolitik ska utgå från de mest utsattas behov, och att besluten ska vila på professionella bedömningar och långsiktiga strategier. Det får inte vara ett verktyg för snäva inrikespolitiska syften eller kortsiktiga lösningar. När regeringen på rekordtid tar fram en

projektplan som anpassas för en specifik regerings önskemål riskerar vi inte bara att öka risken för korruption och ineffektivitet – vi riskerar också att urholka hela biståndets trovärdighet.

Det anmärkningsvärda i detta fall är inte bara att pengarna tycks ha styrts till ett projekt med mycket hög korruptionsrisk. Det är också att projektplanen tagits fram på ett sätt som enligt uppgifterna tycks bryta mot de normala rutinerna för transparens, förankring och riskbedömning. Det väcker frågor om i vilken mån regeringen faktiskt respekterar gränsen mellan politiska beslut om inriktning och den professionella hanteringen av det enskilda biståndsärendet.

Med anledning av detta vill jag fråga bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa:

Avser ministern att klargöra på vilket sätt och i vilken takt projektplanen för det aktuella UNDP-projektet i Somalia togs fram samt vilka åtgärder ministern inom ramen för sitt ämbete vidtagit för att säkerställa att processen präglats av transparens, förankring och riskbedömning?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren